

Milan Urban

Možný dopad povodně na kybernetickou bezpečnost

Bleskové povodně, které zasáhly Českou republiku a razí si cestu dál do Německa a Maďarska nám způsobily velké škody, ale v zásadě jsme schopni je v mezích technických a ekonomických možností zvládnout. Vycházíme ze zkušeností katastrofických záplav 2002 a 2006. Máme tak pocit, že už existuje jistý standardní přístup pro různé úrovně řešení povodní podle stupně ohrožení a naléhavosti.

Toto je vše v pořádku za předpokladu, že se nestane něco nepředvídatelného.

Z hlediska energetiky nebyly škody tak velkého rozsahu, nicméně bylo nutno odpojit část odběratelů el. Energie i zemního plynu tak, aby se zamezilo ohrožení životů i majetku.

Pokud by však došlo ke kybernetickému útoku na energetickou soustavu v době kataklyzmatu jako jsou povodně nebo jiné formy pohromy či katastrofy, tak by zmíněné škody a omezení v energetice a její soustavě mohli být celospolečensky zcela fatální. To je situace, kterou si většina odborníků a následně výkonných složek státu prostě nepřipouští a nastane-li tak se bude improvizovat.

Většina z nás se v nedávné minulosti mohla seznámit s fenoménem „černé labutě“. Před objevením Austrálie obyvatelé severní polokoule věděli s jistotou, že labutě jsou bílé. Jakmile britští námořníci potkali v Austrálii svou první černou labuť, která je genetickou mutací, se tato pravda vytratila.

Černá labuť, tak jak ji před 11. září 2001 popsal americký makléř a filozof Nicolas Taleb ve svém románě je de facto označením nečekané události extrémního dopadu. Černé labutě v dějinách mnohem větší význam, než si připouštíme: kvůli nim se „dějiny neplazí, ale skáčou“.

Proč však nejsme schopni vidět černé labutě? Odpověď dávají první dvě části knihy. Taleb si půjčuje další ptačí příměr: představme si krocana, kterého řezník krmí každý den. Měsíc, dva, sto dní.

S každým dnem se statistická pravděpodobnost, že krocan dostane opět jídlo, zvyšuje. Kdyby měl poradce pro řízení rizika nebo ratingovou agenturu, jeho vyhlídky by dostaly nejvyšší doporučení AAA+. Stý a první den však přijde šokující událost a krocan skončí na pekáči. Překvapení pro krocana. Ne tak pro řezníka.

„Černým labutím“ se nelze vyhnout, ani je přesně předvídat, lze si však být vědom toho, že přijdou. Samotné naše vědomí jejich existence z nich činí méně nebezpečné „labutě šedé“, tvrdí autor.

Každá mimořádná situace prověřuje systémy a jejich fungování. Je třeba počítat i s uvedenou variantou „zneužití“ katastrofy a její eskalaci kybernetickým útokem například na řídicí systémy energetické soustavy apod.. Jak jsme schopni se s nimi v současnosti vypořádat. Máme certifikované a standardizované technologie a systémy pro řešení podobných krizí propojitelné alespoň v rámci republiky? Máme nastavenou přeshraniční spolupráci při ohrožení této kritické infrastruktury?

Domnívám se, že nikoli.

To co již máme, tedy Technologickou platformu energetické bezpečnosti ČR, je uskupení institucí, firem a universit, které velmi intenzivně spolupracují se zahraničními subjekty. Naší strategií je tyto situace vyhodnocovat a hledat vhodná řešení a to nejen v oblasti technologické. Tato platforma umožňuje spolupráci a otevřený přístup pro subjekty, které mají zájem hledat řešení s celospolečenským využitím a dopadem.

Ing. Milan Urban
Předseda HV PSP ČR
Předseda SR TPEB ČR